

ที่ ยล ๐๐๓๗.๓ /ว ๕๓๖๒

ศาลากลางจังหวัดยะลา
ถนนสุขยางค์ ยล ๙๕๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์สื่อความรู้ด้านการพัฒนาสตรีและครอบครัว
เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ,นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา/นายกเทศมนตรีนครยะลา
และนายกเทศมนตรีเมืองเบตง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดยะลา ที่ ยล ๐๐๓๗.๓/ว ๒๒๙๕ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๔๐๘๒/ว ๑๔๗๙ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔
๒. เอกสารตัวอย่างโครงการด้านการพัฒนาสตรีและครอบครัว จำนวน ๑ ชุด

ตามที่จังหวัดยะลา แจ้งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาโครงการ/กิจกรรมด้านการพัฒนาสตรีและครอบครัวที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บรรจุไว้ในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๕๔ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่า สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำสื่อความรู้ด้านการพัฒนาสตรีและครอบครัว ประกอบด้วย เอกสารตัวอย่างโครงการด้านการพัฒนาสตรีและครอบครัว วิดีทัศน์ความสำคัญของงานด้านสตรีและครอบครัว ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และวีดิทัศน์ประกาศเกียรติคุณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านการพัฒนาสตรีและครอบครัว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาสตรีและครอบครัวไปสู่ท้องถิ่นมีความต่อเนื่อง และบรรลุยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศทางด้านสังคมในภาพรวม จึงขอประชาสัมพันธ์สื่อความรู้เอกสารตัวอย่างโครงการฯ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการ ซึ่งสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดยะลา www.yalalocal.go.th หัวข้อหนังสือราชการ อนึ่ง หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์รับวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น สามารถติดต่อ Copy แผ่น ซีดี ต้นฉบับได้ที่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดยะลา ได้ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ สำหรับอำเภอขอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิรักษ์ ชื่อธนาภรณ์)
รองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทร./โทรสาร ๐-๗๓๒๒-๒๗๘๖/ตู้ไปรษณีย์ ๑๐๓๓๒๖

www.yalalocal.go.th

“ดำรงธรรมนำไทยใสสะอาด”

ตัวอย่างโครงการ

ด้านการพัฒนาสตรีและครอบครัว
ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รวบรวมโดย
กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สารบัญ

	หน้า
	i
๑. โครงการ : การเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง	๑
๒. โครงการ : การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (แบบที่๑)	๓
๓. โครงการ : กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น (แบบที่ ๒)	๖
๔. โครงการ : การป้องกันและแก้ไขปัญหามรณแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคล ในครอบครัว	๑๐
๕. โครงการ : การสำรวจพื้นที่สร้างสรรค์/พื้นที่อันตราย ต่อความเข้มแข็งของสถาบัน ครอบครัวในชุมชน	๑๓
๖. โครงการ : การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในประเด็นความรุนแรงในครอบครัว	๑๕
๗. โครงการ : โครงการบ้านหลังเรียน	๑๗
๘. โครงการ : ครอบครัวสัมพันธ์	๑๙
๙. โครงการ : ค่ายพัฒนาครอบครัวไทยห่างไกลยาเสพติด	๒๒
๑๐. โครงการ : กิจกรรมเสริมสร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครอบครัว (Gender in Family)	๒๔
๑๑. โครงการ : การพัฒนาสตรีและเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว	๒๗

ชื่อโครงการ : การเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง

๑. หลักการและเหตุผล

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่เป็นหลักของสังคม เป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาคนและสังคม โดยทำหน้าที่หล่อหลอมและขัดเกลาความเป็นมนุษย์ให้แก่สมาชิกในครอบครัวด้วยการอบรมเลี้ยงดู พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้แก่สมาชิกครอบครัว เพื่อให้สมาชิกครอบครัวมีพัฒนาการตามวัยและเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ รู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ช่วงโลกาภิวัตน์เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๓ มาถึงปัจจุบัน สังคมไทยและคนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงในด้านวิถีการดำเนินชีวิตและวิถีวัฒนธรรม คนไทยต้องเผชิญกับวิกฤตเรื่องค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมที่มีการเลียนแบบวัฒนธรรมการบริโภคนิยม วัตถุนิยม และการให้ความสำคัญกับเงินตราเป็นตัวตั้ง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว ครอบครัวไทยมีความอ่อนแอลงเรื่อย ๆ สัมพันธภาพและความเกื้อกูลของกันและกันในครอบครัวลดน้อยลง พ่อแม่ผู้ปกครองไม่สามารถทำหน้าที่อบรมสั่งสอนและขัดเกลาสมาชิกในครอบครัวให้เป็นคนดีมีการเจริญเติบโตตามวัยได้ จึงทำให้เด็กไทยในปัจจุบันตกเป็นเหยื่อของค่านิยมผิด ๆ ในด้านวัตถุนิยม บริโภคนิยม ติดอบายมุข ติดยาเสพติด ไม่สนใจศึกษาเล่าเรียน มีนิสัยก้าวร้าว ชอบใช้ความรุนแรง ขาดความอดทนอดกลั้น มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร มีการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เป็นต้น

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ทุกพื้นที่จะต้องร่วมกันสร้างสถาบันครอบครัวให้มีความอบอุ่นเข้มแข็ง

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๒.๑ เพื่อสร้างความรักความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว
- ๒.๒ เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวได้ตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว
- ๒.๓ เพื่อเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกครอบครัว (บทบาทของสามีภรรยา บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของลูก) และปลูกฝังวิถีการดำเนินชีวิตที่ดี
- ๒.๔ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อจะได้ไม่สร้างปัญหาให้กับตนเอง ครอบครัว สังคม และมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

๓. เป้าหมายโครงการ

สมาชิกครอบครัว ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก

๔. ผลสัมฤทธิ์ของงานที่คาดหวัง

๔.๑ ผลผลิต : สมาชิกครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) ได้รับความรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรู้เรื่องความสำคัญของครอบครัวและได้ทำกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน

๔.๒ ผลลัพธ์ : สมาชิกครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) เห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว มีการแสดงบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกครอบครัวที่ดี มีการสื่อสารและใช้เวลาร่วมกันมากขึ้น

๕. แผนการดำเนินงานตามโครงการ

กิจกรรมที่ ๑ จัดกิจกรรมสร้างฐานความรู้ให้กับสมาชิกในครอบครัว ประกอบด้วย

ฐานที่ ๑ สำหรับพ่อแม่ เนื้อหาประกอบด้วย การสร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครอบครัว การสร้างความสัมพันธ์ ความรัก ความเข้าใจและความผูกพันระหว่างสมาชิกครอบครัว สร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ สร้างการสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว และ การใช้หลักธรรม(คุณธรรม/จริยธรรม ฯลฯ) ในการดำเนินชีวิตครอบครัว การป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัว เช่น การมีเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวันอันควรของลูกวัยรุ่น โรคเอดส์และโรคทางเพศสัมพันธ์ ยาเสพติด แก๊งเด็กซิ่ง การยกพวกตีกัน และการติดเกมส์ เป็นต้น

ฐานที่ ๒ สำหรับลูกวัยรุ่น เนื้อหาประกอบด้วย การสร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย การสอนเรื่องคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การสอนให้รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของลูกต่อพ่อแม่และความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน การมีพฤติกรรมที่ดีงามและการมีพัฒนาการตามวัยอันสมควร การสอนให้เด็กวัยรุ่นผู้หญิงรักนวลสงวนตัว สอนเด็กผู้ชายให้รู้จักความอดทนอดกลั้นและเห็นคุณค่าของผู้หญิง การสอนให้รู้จักปัญหา พฤติกรรมเสี่ยง และผลกระทบ การอบรมหลักธรรมะและหลักคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

ฐานที่ ๓ สำหรับเด็กอายุ ๙-๑๒ ปี เนื้อหาประกอบด้วย ลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์ของคนดี ความซื่อสัตย์สุจริต การเชื่อฟังพ่อแม่และครูบาอาจารย์ การรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของลูกต่อพ่อแม่ ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน การมีพฤติกรรมที่ดีงามและการมีพัฒนาการตามวัยอันสมควร การขยันหมั่นเพียร การเป็นคนกตัญญูรู้คุณ การใช้คำพูดที่สุภาพเหมาะสม การสอนเรื่องคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นต้น

กิจกรรมที่ ๒ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อเสริมสร้างให้สมาชิกในครอบครัวได้ใช้เวลาาร่วมกัน สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกัน กิจกรรมประกอบด้วย การจัดเวทีพูดคุยแบบเปิดใจระหว่างสมาชิกในครอบครัว การนมัสการพระสงฆ์มาแสดงธรรม การทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น วาดรูป ทำอาหาร ทำความสะอาดชุมชน/วัด และการรับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ สมาชิกครอบครัวตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว เข้าใจหลักการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม รู้เท่าทันและเฝ้าระวังปัญหาของครอบครัวที่อาจเกิดขึ้น

๖.๒ สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว คือ เกิดความรัก ความเข้าใจ และความผูกพันระหว่างพ่อแม่ลูก มีการสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว และมีการใช้หลักธรรม (คุณธรรม จริยธรรม) ในการดำเนินชีวิตครอบครัว

๖.๓ ทุกคนในครอบครัวได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี ตระหนักและเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อบุคคลในครอบครัว

๖.๔ เด็กและเยาวชนมีภูมิคุ้มกันในการป้องกันปัญหาต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด โรคเอดส์ พฤติกรรมทางเพศ เป็นต้น สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน

๖.๕ ครอบครัวที่ผ่านการฝึกอบรมสามารถเป็นต้นแบบทางสังคมและนำไปขยายผลต่อไป

ชื่อโครงการ : การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (แบบที่ ๑)

๑. หลักการและเหตุผล

สองทศวรรษที่ประเทศไทยได้เผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์ (พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๕๓) ส่งผลให้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งวิถีการดำเนินชีวิตและวิถีวัฒนธรรม ขณะที่โครงสร้างของสังคมไทยยังไม่สามารถปรับตัวได้ทัน ส่งผลให้คนไทยซึมซับวัฒนธรรมตะวันตกโดยไม่เลือก จึงทำให้ตลอดระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา สังคมไทยต้องเผชิญกับวิกฤตเรื่องค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรม มีการเลียนแบบวัฒนธรรมการบริโภคนิยม วัตถุนิยม และการให้ความสำคัญกับเงินตราเป็นตัวตั้ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีจุดเริ่มต้นจากเมืองหลวงและกระจายตัวไปสู่เมืองใหญ่ และจากเมืองใหญ่ไปสู่ชนบท โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและสื่อทุกแขนงเป็นตัวเชื่อมร้อยให้ทุกพื้นที่ของประเทศไทยได้รับผลกระทบจากวิกฤติทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างทั่วถึง

ผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาทางสังคมมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดกับเด็กและเยาวชน ปัจจุบันพบว่า เด็กเยาวชนมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย คือ ประมาณ ๑๒ ปี ซึ่งเด็กในวัยนี้ยังขาดวุฒิภาวะและขาดความรับผิดชอบตัวเอง ดังนั้น จึงมีความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ เช่น เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม การทำแท้ง การคลอดบุตรแล้วนำไปทิ้ง และยังมีผลต่อการออกจากโรงเรียนกลางคัน รวมทั้งมีความไม่พร้อมในการเลี้ยงดูลูก กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว กลายเป็นแรงงานราคาถูก ครอบครัแตกแยก และยังมีอาจจะเกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมาอีกมาก

ปัจจุบันปัญหาเด็กวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและนำไปสู่การตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม ปรากฏอยู่ทุกภาคของประเทศไทย และมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลการแจ้งเกิดเมื่อปี ๒๕๕๒ พบว่า เด็กวัยรุ่นอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ และต่ำกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์ มีการตั้งครรภ์และคลอดบุตร จำนวน ๑๐๖,๗๒๖ คนทั่วประเทศ (ข้อมูลเมื่อปี ๒๕๕๒)

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๒.๑ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนได้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ

๒.๒ เพื่อให้ครอบครัว (ทั้งพ่อและแม่) ได้แสดงบทบาทหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดี, มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ มีเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ลูก เพื่อให้มีการเจริญเติบโตตามวัยและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

๒.๓ เพื่อสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหา ระหว่างบ้าน โรงเรียน ชุมชน และกลุ่มเพื่อนวัยรุ่น

๓. กลุ่มเป้าหมาย

๓.๑ เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา

๓.๒ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง

๓.๓ ผู้บริหารการศึกษา ครู

๓.๔ ผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน กลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ

๔. ผลสัมฤทธิ์ของงานที่คาดหวัง

๔.๑ ผลผลิต

(๑) จัดกิจกรรมอบรมเด็กวัยรุ่นให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมทั้งมีพัฒนาการตามวัย

(๒) จัดกิจกรรมเพื่อทำความเข้าใจแก่ครอบครัว (ทั้งพ่อและแม่) ได้แสดงบทบาทหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ และให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ลูก เพื่อให้มีการเจริญเติบโตตามวัย

(๓) จัดกิจกรรมสร้างความตระหนักและเฝ้าระวังปัญหา ระหว่างบ้าน โรงเรียน ชุมชน กลุ่มเพื่อนวัยรุ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

๔.๒ ผลลัพธ์

(๑) เด็กและเยาวชนมีภูมิคุ้มกันต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัย และรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ

(๒) ครอบครัว (พ่อและแม่) ให้ความรัก ความอบอุ่น และทำหน้าที่อบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัย

(๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บ้าน โรงเรียน ชุมชน และกลุ่มเพื่อนวัยรุ่น มีความตระหนักต่อปัญหาและเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น

๕. แผนการดำเนินงานตามโครงการ

กิจกรรมที่ ๑ จัดเวทีเสวนาระหว่างผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบ ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ผู้บริหารการศึกษา ครู ผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความตระหนักและหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมในวัยรุ่น และสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังโรงเรียนและในชุมชน

กิจกรรมที่ ๒ จัดอบรมความรู้ให้แก่เด็กและเยาวชน โดยจัดฐานการเรียนรู้ ๗ ฐาน ได้แก่

๑) ฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหา และผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและการ ตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมในวัยรุ่น

๒) ฐานเพศศึกษา

๓) ฐานทักษะชีวิต

๔) ฐานการวางแผนครอบครัว

๕) ฐานการป้องกันโรคเอดส์และโรคทางเพศสัมพันธ์

๖) ฐานการป้องกันตัวเองในภาวะคับขันและวิธีการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์

๗) ฐานความรู้ E-learning ในเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย สิทธิในเนื้อตัวร่างกาย การเคารพสิทธิของผู้อื่น และหน้าที่และความรับผิดชอบตามวัยและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ต่อชุมชน และสังคม

กิจกรรมที่ ๓ จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างพ่อ แม่ ลูก

กิจกรรมที่ ๔ การจัดกิจกรรมยอวาที่ระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชายในโรงเรียน เรื่อง “เพศสัมพันธ์วัยรุ่นนุ่นอย่างไร” และ “การตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นนุ่นเพราะใคร”

กิจกรรมที่ ๕ การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเครือข่ายผู้นำรุ่นใหม่ในโรงเรียน และสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเพื่อนเพื่อเป็นเครือข่ายในการให้คำปรึกษาและป้องกันปัญหาเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมในวัยรุ่น

กิจกรรมที่ ๖ สนับสนุนงบประมาณให้เด็กที่ผ่านการอบรมไปดำเนินการขยายผลในโรงเรียน

กิจกรรมที่ ๗ จัดมหกรรมนำผลการดำเนินงานตั้งแต่กิจกรรมที่ ๑ - ๕ มาอภิปรายและเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่

กิจกรรมที่ ๘ การติดตาม ประเมินผล และพัฒนาการดำเนินกิจกรรมให้เกิดความต่อเนื่อง

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ เด็กและเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงผลที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม

๖.๒ ครอบครัวมีความอบอุ่น พ่อ แม่ ผู้ปกครองทำหน้าที่อบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบและมีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัย

๖.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ท้องถิ่น โรงเรียน ชุมชน บ้าน และกลุ่มเพื่อนวัยรุ่นนุ่น มีการตื่นตัวต่อปัญหาและเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่นนุ่น

ชื่อโครงการ : กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น (แบบที่ ๒)

๑. หลักการและเหตุผล

วัยรุ่น หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีอายุ ๙ - ๑๙ ปี เป็นช่วงที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา โดยมีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ มีพัฒนาการทางร่างกายโดยเฉพาะมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศจนมีวุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการด้านจิตใจ ซึ่งเป็นระยะที่เปลี่ยนแปลงจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ และมีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม โดยเปลี่ยนจากการพึ่งพาครอบครัวมาเป็นผู้ที่สามารถประกอบอาชีพ และมีรายได้ของตนเอง หรือมีสิทธิทางกฎหมายในเรื่องต่าง ๆ เช่น ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปีทำงาน เยาวชนมีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป หากกระทำผิดต้องขึ้นศาลผู้ใหญ่ เป็นต้น ในด้านพัฒนาการทางอารมณ์ และจิตใจ พบว่าวัยรุ่นเป็นวัยอยากรู้ อยากเห็น และอยากทดลอง ต้องการการยอมรับจากเพื่อน

ดังนั้น วัยรุ่นเป็นวัยที่อาจถูกชักจูงได้ง่าย ขาดความนับถือตนเอง รวมถึงขาดทักษะชีวิต ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยง (risk behavior) ในด้านต่างๆ เช่น ขับรถประมาท ยกพวกตีกัน ดื่มสุรา และใช้สารเสพติด มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ระวัง ส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ทั้งนี้ พฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าวเป็นสาเหตุการตายของวัยรุ่น โดยเฉพาะเพศหญิง ได้แก่ การทำแท้ง การคลอด การติดเชื้อ HIV ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ป้องกันหรือหลีกเลี่ยงได้

กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น จึงมุ่งเน้นที่จะสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง (๑) บทบาททางเพศที่แตกต่างกันระหว่างหญิงชายเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้อย่างสมดุล (๒) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น พัฒนาการทางเพศตามวัย การรักษาสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนเพศเดียวกันและต่างเพศ การตัดสินใจและไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

๒. วัตถุประสงค์

๑. สร้างความตระหนักและองค์ความรู้เรื่องบทบาทและคุณค่าของความเป็นชาย/หญิง ในสังคม พัฒนาการทางเพศ การจัดการอารมณ์ สัมพันธภาพทางเพศ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น การเสริมสร้างสุขภาพวัยรุ่น

๒. เสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น และมีทักษะในการปฏิเสธต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการดำรงชีวิต

๓. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเยาวชน อายุระหว่าง ๑๒ - ๑๙ ปี ในชุมชน

๔. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ - ๒ วัน

๕. รูปแบบดำเนินการ

๑. จัดบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นแบบล้อมวงคุยกัน ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งน่าจะมีจำนวนไม่มากนัก เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

๒. สื่อและวิธีการ ได้แก่ บัตรคำถาม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนความเห็น ว่า ควรปฏิบัติตัวอย่างไรในสถานการณ์นั้นๆ

๖. วิธีดำเนินการ

๑. ผู้นำสันทนาการ เป็นผู้นำทำกิจกรรมละลายพฤติกรรม เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมทั้งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรู้จักกันมากยิ่งขึ้น กิจกรรมละลายพฤติกรรมอาจเป็นกิจกรรมง่ายๆ และสร้างความสนุกสนาน เช่น ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแนะนำตัวเองสั้นๆ การปรบมือสร้างความพร้อมเพรียง การเดินตามจังหวะเพลง เป็นต้น เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในแต่ละส่วน สลับกับผู้ให้ข้อมูลหลัก

๒. ผู้นำกระบวนการ โดยดำเนินกิจกรรม ดังนี้

• แบ่งกลุ่มจำนวนเท่าๆกัน ผู้นำกระบวนการแจกบัตรคำถาม ให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นในเรื่องเหล่านี้

๒.๑ บทบาททางเพศที่แตกต่างกันระหว่างหญิงชาย

ตัวอย่างคำถาม - คำอธิบาย เช่น

คำถาม : “น้องๆ คิดอย่างไรกับคำพูดที่ว่า เราสามารถสืบพันธุ์ได้ก็ต่อเมื่อ ฝ่ายชายมีอสุจิ ฝ่ายหญิงมีประจำเดือน”

คำอธิบาย : การสืบพันธุ์นั้น หมายถึง การที่อสุจิผสมกับไข่ โดยมุ่งหวังให้เกิดทายาท แต่การมีเพศสัมพันธ์เป็นสัมผัสที่มีเหตุทางอารมณ์ ซึ่งอาจเป็นไป ในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ดังนั้น ควรคิดอย่างรอบคอบถึงเหตุผลทั้งของเรา และคู่ของเราเมื่อจะมีเพศสัมพันธ์ อย่าให้อีกฝ่ายมาบังคับ และถ้าพร้อมจะมีเพศสัมพันธ์อย่าลืมป้องกันด้วยการสวมถุงยางอนามัย

คำถาม : “เมื่อเริ่มเข้าสู่วัยหนุ่ม - สาว เป็นรอยต่อของการเปลี่ยนแปลง น้อง ๆ คิดว่า ร่างกายของเรามีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง”

คำอธิบาย : เมื่อเราเริ่มเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ หรือ วัยหนุ่มสาว ร่างกายเราจะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สูงขึ้น แข็งแรงขึ้น น้ำหนักขึ้น มีสิว ขนขึ้น มีกลิ่นตัว กลิ่นปาก อารมณ์แปรปรวน ในเด็กหญิงจะมีส่วนว่า ส่วนโค้งหน้าอกโต มีประจำเดือน ในเด็กชายจะมีกล้ามเนื้อโตขึ้น มีอวัยวะเพศที่ยาวและใหญ่ขึ้น เสียงแตกและห้าว ลึก อารมณ์แปรปรวน อาจจะรวมถึงหงุดหงิด สับสน กังวล และมีความรู้สึกทางเพศ เหล่านี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเป็นปกติเมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาว

๒.๒ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

ตัวอย่างคำถาม - คำอธิบาย เช่น

คำถาม : “การพูดคุยกับคนแปลกหน้าทางอินเทอร์เน็ต พฤติกรรมแบบนี้ถือว่าเสี่ยงไหม”

คำอธิบาย : การคุยกับคนแปลกหน้าทางอินเทอร์เน็ตมีโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะถ้ามีการแลกเปลี่ยนโทรศัพท์ ที่อยู่ หรือนัดพบกันตามลำพัง เพราะคนแปลกหน้าที่ติดต่ออาจไม่ใช่คนที่คิด อย่างหวังที่จะหลอกลวงหรือคิดไม่ดีกับเรา หากเห็นว่าจำเป็นต้องนัดเจอกัน ควรจรรยาวัจนกันให้มากขึ้น หากตัดสินใจนัดพบกันควรเป็นที่สาธารณะ และไม่ควรไปคนเดียว

คำถาม : “ถ้าอีกฝ่ายขอให้ไปอยู่ในที่ส่วนตัว ลับตาคน สองต่อสอง น่องๆ จะพูดว่าอย่างไร”

คำอธิบาย : ลองชวนเขาทำกิจกรรมอื่นร่วมกับเพื่อนหรือครอบครัวของเรา หรืออาจบอกตรง ๆ ว่าไม่อยากจะไป ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่สามารถทำได้ ทั้งนี้ต้องรู้จักประเมินความเสี่ยงและรับผิดชอบต่อผลที่จะตามมาด้วย

คำถาม : “ถ้าแฟนชวนไปที่บ้าน แล้วชวนให้อนค้ำที่บ้าน น่องๆ จะทำอย่างไร”

คำอธิบาย : การไปนอนค้ำบ้านแฟนนั้น ไม่ได้หมายความว่าจำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์กันเสมอไป แต่การอยู่ใกล้ชิดกันอย่างนั้น โอกาสที่อารมณ์จะพาไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก็มีสูงมาก ถ้าไม่พร้อมควรบอกแฟนอย่างตรงไปตรงมา หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ควรชวนเพื่อนๆ ให้อยู่กันหลายๆคน และถ้าเกิดมีเพศสัมพันธ์ขึ้นมาจริง ๆ ต้องมั่นใจว่าเป็นเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและใช้ถุงยางอนามัย

คำถาม : “ถ้าแฟนไม่ใช้ถุงยางอนามัย จะทำอย่างไร”

คำอธิบาย : อย่างแรกควรคิดว่าเราพร้อมหรือยังที่จะรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลที่จะตามมา ซึ่งอาจจะเกิดการตั้งครรภ์ หรือการเกิดการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ ถ้าคิดว่ายังไม่พร้อมควรบอกแฟนไปตรงๆ ไม่ต้องกลัวว่าเขาจะชอบเราน้อยลง เพราะถ้าเขารักเราจริง เขาจะต้องเข้าใจเหตุผลของเรา

• นอกจากใช้บัตรคำแล้ว ผู้นำกระบวนการอาจใช้สื่ออื่น ๆ เช่น ภาพจากโฆษณาละครโทรทัศน์ เป็นสื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมแสดงความคิดเห็น

ผู้นำกระบวนการกล่าวสรุปในช่วงท้ายถึงการเรียนรู้ร่วมกันว่า

“ ร่างกายของเราเมื่อกำลังเข้าสู่วัยรุ่นนั้น จะมีการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่าอนามัยเจริญพันธุ์ เริ่มโตเป็นหนุ่มเป็นสาว ก็สามารถสืบพันธุ์ได้ มีการเปลี่ยนแปลงทางฮอร์โมน เช่น มีสิวขึ้น ความสูงและน้ำหนักที่มากขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายแล้ว ยังมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ วัยรุ่นจะให้ความสนใจเรื่องเพศ อยากเป็นที่รักที่สนใจของคนที่คุณเองสนใจ วิธีที่ดีที่สุดที่จะเตรียมตัวกับการเปลี่ยนแปลงนี้ คือการเรียนรู้ เข้าใจและปรับตัว ยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นเรื่องปกติ”

การประเมินความเสี่ยงต่อสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เป็นทักษะชีวิตที่แต่ละคนควรประเมินอันตรายที่จะเกิดขึ้นในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสบายใจ ความพร้อม และความสามารถในการรับผิดชอบของแต่ละคนที่สามารถรองรับผลที่ตามมา

การต่อรองเป็นทักษะที่ประยุกต์ใช้ได้กับทุกๆ สถานการณ์ ถ้าใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงพอแล้วจะช่วยให้เราสามารถบรรลุความสำเร็จทั้งเรื่องการเรียนรู้ การทำงาน และเรื่องส่วนตัว และการมีทักษะการต่อรองที่ดี จำเป็นต้องมีการสื่อสารบนรากฐานของเหตุและผล และทั้งสองฝ่ายต้องสบายใจด้วยกัน หากต้องการมีทักษะการต่อรองที่มีประสิทธิผลสำเร็จ ก็ต้องหมั่นฝึกฝน”

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- เด็กและเยาวชนทั่วไปมีทักษะและภูมิคุ้มกันในการจัดการกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ
- เสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น และมีทักษะในการปฏิเสธต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการดำรงชีวิต

ชื่อโครงการ : การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว

๑. หลักการและเหตุผล

ปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาได้ขยายวงกว้างและมีระดับของความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเด็กและสตรีเป็นอย่างมาก ตัวเลขการให้บริการของศูนย์พึ่งได้ในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ประจำจังหวัด ๒๕๗ แห่ง เมื่อปี ๒๕๕๐ มีเด็ก สตรี และผู้สูงอายุ ถูกกระทำความรุนแรงเข้ารับบริการจำนวน ๑๙,๐๖๘ ราย และจากสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่เดือนเมษายน-กันยายน ๒๕๕๑ มีผู้หญิงที่ถูกทำร้ายร่างกาย เข้าแจ้งความ จำนวน ๑๘,๑๙๑ ราย สำหรับมูลนิธิเพื่อนหญิงได้ระบุว่า มีผู้หญิงที่ถูกกระทำความรุนแรงมาขอรับคำปรึกษาปีละประมาณ ๑,๕๐๐ ราย โดยร้อยละ ๘๐ เป็นปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมีหลายรูปแบบทั้งทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางวาจา และทางเพศ เช่น การทำร้ายร่างกาย การบังคับจิตใจ การข่มขู่ การใช้วาจาตำหนิทำให้เจ็บช้ำน้ำใจ การควบคุมกักขัง การข่มขืนกระทำชำเรา และการกระทำอนาจาร เป็นต้น ซึ่งผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นผู้ชายและมักเป็นบุคคลใกล้ชิด หรือบุคคลในครอบครัว ส่วนผู้ถูกกระทำเป็นผู้หญิง ผู้สูงอายุ และเด็ก สังคมมองว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว แม้แต่ญาติพี่น้องและผู้ใกล้ชิดไม่กล้าเข้าไปช่วยเหลือ ทำให้ผู้หญิงตกอยู่ในภาวะยากลำบากและไม่กล้าบอกเล่าให้ใครฟัง เพราะคิดว่าเป็นเรื่องน่าอับอาย หรือจำเป็นต้องยอมถูกกระทำ เนื่องจากเป็นห่วงลูกและต้องพึ่งพิงทางเศรษฐกิจจากผู้ชาย สำหรับสาเหตุของการกระทำ ความรุนแรงเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ เหล้า สารเสพติด การพนัน ความหึงหวง การสะท้อนภาพความรุนแรงของสื่อต่าง ๆ และ ที่สำคัญคือค่านิยมดั้งเดิมของสังคมไทยที่เชื่อว่าผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว สามเษกเป็นเจ้าชีวิต ภรรยาและลูก มีสิทธิิต์ค่า หุบัติ ทำร้าย หรือบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ตามความต้องการ เป็นต้น

ปัจจุบันปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวได้กลายเป็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนที่ทุกคนในสังคมจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และไม่ใช่เรื่องส่วนตัวอีกต่อไปแล้ว รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การคุ้มครองแก่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำความรุนแรง และลงโทษ/เยยวยา/ฟื้นฟูผู้กระทำความรุนแรง รวมทั้งส่งเสริมให้สังคมรอบข้างได้มีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหาร่วมกัน

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานท้องถิ่นได้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. เพื่อให้บุคคลในครอบครัว ผู้นำชุมชน ผู้นำสตรี ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ อาสาสมัคร และประชาชนรับรู้ถึงโทษทัณฑ์ และความคุ้มครองทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

๓. เพื่อให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาในพื้นที่

๓. เป้าหมายโครงการ

- ๓.๑ ผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานท้องถิ่น
- ๓.๒ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ อาสาสมัคร และกลุ่มสตรีในพื้นที่
- ๓.๓ สมาชิกครอบครัว
- ๓.๔ ประชาชนทั่วไป

๔. ผลสัมฤทธิ์ของงานที่คาดหวัง

๔.๑ ผลผลิต

- (๑) จัดกิจกรรมอบรมความรู้ให้แก่ผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานท้องถิ่นในเรื่องพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ โทษทัณฑ์และความคุ้มครองทางกฎหมาย รวมทั้งสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง
- (๒) จัดเวทีระดับชุมชนเพื่อเสริมสร้างความรู้และสร้างเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว
- (๓) จัดเวทีเรียนรู้ให้กับสมาชิกครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) เพื่อลดความรุนแรงในครอบครัว
- (๔) หากครอบครัวต้นแบบไม่ใช้ความรุนแรง และเชิดชูเกียรติเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี

๔.๒ ผลลัพธ์

- (๑) ผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว และพร้อมให้การส่งเสริม/สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่
- (๒) ชุมชนและประชาชนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชุมชน รู้ถึงโทษทัณฑ์และความคุ้มครองทางกฎหมาย และร่วมกันเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหา
- (๓) สมาชิกครอบครัวโดยเฉพาะผู้ชายมีความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้ความรุนแรงในครอบครัว รับทราบถึงโทษทัณฑ์และความคุ้มครองทางกฎหมาย และลดการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว
- (๔) เกิดครอบครัวต้นแบบไม่ใช้ความรุนแรงเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชนและสังคม

๕. แผนการดำเนินงานตามโครงการ

กิจกรรมที่ ๑ จัดกิจกรรมอบรมความรู้ให้แก่ผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานท้องถิ่นในเรื่องพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ โทษทัณฑ์และความคุ้มครองทางกฎหมาย รวมทั้งสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมที่ ๒ จัดเวทีระดับชุมชนเพื่อเสริมสร้างความรู้และสร้างเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว

กิจกรรมที่ ๓ จัดเวทีเรียนรู้ให้กับสมาชิกครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) เพื่อลดความรุนแรงในครอบครัว

กิจกรรมที่ ๔ หากครอบครัวต้นแบบไม่ใช้ความรุนแรง และเชิดชูเกียรติเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ ผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของปัญหา ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว และให้การส่งเสริม/สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหา ความรุนแรงในพื้นที่

๖.๒ ชุมชนและประชาชนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นใน ชุมชน และร่วมกันเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหา

๖.๓ สมาชิกครอบครัวโดยเฉพาะผู้ชายมีความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้ความรุนแรงใน ครอบครัว รับผิดชอบต่อสังคมและความคุ้มครองทางกฎหมาย และลดการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และ บุคคลในครอบครัว

๖.๔ เกิดครอบครัวต้นแบบไม่ใช้ความรุนแรงเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชนและสังคม

ชื่อโครงการ : การสำรวจพื้นที่สร้างสรรค์/พื้นที่อันตราย ต่อความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในชุมชน

๑. หลักการและเหตุผล

การตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัว โดยเฉพาะกับเด็ก เยาวชน เป็นภารกิจที่ต้องเกิดจากความเห็นพ้องต้องกันของชุมชน ผ่านการแสดงความคิดเห็นจากมุมมองของเด็ก เยาวชน และเครือข่ายครอบครัว ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน จึงเป็นกลไกที่จะทำหน้าที่เชื่อมประสานให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่และเด็กเยาวชนในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ผ่านการจัดกิจกรรมระดมสมองเพื่อสำรวจพื้นที่สร้างสรรค์และพื้นที่อันตรายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการวางแผนในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการคุ้มครองครอบครัว

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างความรู้และความตระหนักให้แก่ชุมชน ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ช่วยเหลือและคุ้มครองครอบครัวให้อยู่ในชุมชนได้อย่างปลอดภัยในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
๒. เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์การทำงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน
๓. เพื่อให้ท้องถิ่นมีข้อมูลในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการคุ้มครองครอบครัว

๓. กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ

กลุ่มเป้าหมาย : เด็ก เยาวชน และครอบครัวในชุมชน โดยใช้พื้นที่ศูนย์กลางในชุมชน

ผู้ร่วมดำเนินการ : คณะทำงาน ศพค.

: เด็ก เยาวชน ผู้ปกครอง

: เครือข่ายชุมชน เช่น กลุ่มผู้นำ อปท. อาสาสมัคร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

: เครือข่ายโรงเรียน เครือข่ายครอบครัว

: ประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ

๔. กลวิธีในการดำเนินกิจกรรม

การจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเด็ก เยาวชน และครอบครัว กับผู้เกี่ยวข้องในชุมชน เรื่องพื้นที่สร้างสรรค์และพื้นที่อันตรายในชุมชน

๑. ให้เด็ก เยาวชน และครอบครัว วาดภาพสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เค้ารู้สึกปลอดภัยและไม่ปลอดภัย ในมุมมองของตนเอง

๒. นำเสนอ และช่วยกันคิดหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ทั้งในส่วนของเครือข่ายชุมชน เครือข่ายครอบครัว โรงเรียน และบุคคลทั่วไป

๓. สรุปเป็นผลการสำรวจพื้นที่สร้างสรรค์ พื้นที่อันตรายต่อครอบครัวในชุมชน

๔. ชุมชนมีแผนการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมครอบครัวให้ได้รับการพัฒนาในทางที่เหมาะสม

๕. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ วัน

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตระหนักถึงความสำคัญของ ศพค. ในการทำงานเฝ้าระวังและคุ้มครองครอบครัว.

๒. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้และความตระหนักให้แก่ชุมชน ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ช่วยเหลือและคุ้มครองครอบครัวให้อยู่ในชุมชนได้อย่างปลอดภัยในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

๓. สามารถสร้างเครือข่ายในการทำงานด้านการเฝ้าระวัง คุ้มครองครอบครัว ให้กับศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน

๔. มีข้อมูลที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน และสามารถนำไปใช้ในการเผยแพร่ได้

๗. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

เพื่อให้เกิดผลสูงสุด ควรนำข้อสรุป/ ความคิด ที่ได้จากการจัดกิจกรรมนี้ไปจัดทำแผนงานโครงการเพื่อใช้ในชุมชนต่อไป ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมของชุมชน

ชื่อโครงการ : การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในประเด็นความรุนแรงในครอบครัว

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันพบว่าปัญหาครอบครัวไม่ว่าจะเป็นเด็กตกเป็นเหยื่อของการถูกระทำ ความรุนแรง สามีทำร้ายร่างกายภรรยา หรือภรรยาทำร้ายร่างกายสามี การเลี้ยงดูลูกของพ่อแม่ อย่างผิดวิธี การถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยบุคคลภายในครอบครัว หรืออีกหลายสาเหตุที่ปรากฏตามสื่อต่าง ๆ ทั้ง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นปัญหาที่พบได้บ่อยและทวีความรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งสิ่งนี้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคม และในแต่ละครั้งล้วนมีปัจจัยเกี่ยวข้องมากมาย ทั้งปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม การอบรมเลี้ยงดู และการใช้สุรา ยาเสพติด รวมถึงปัญหาการปล่อยปละละเลยของผู้ปกครอง จากการศึกษา ความรุนแรงนั้นเกิดจากคนใกล้ชิดทำให้การเข้าไปสอดส่องดูแล ช่วยเหลือเป็นไปได้ยาก เมื่อผู้กระทำมักเป็นคนที่อยู่ในครอบครัวหรือได้รับความไว้วางใจจากครอบครัว จึงทำให้ผู้ถูกระทำต้องอยู่ในวงจรการถูกทำร้าย และไม่กล้าปฏิเสธหรือเกิดความสับสนหากจะตั้งเอาผิดกับบุคคลนั้น แต่ขณะเดียวกันนั้นสถานการณ์ร้าย ๆ ที่เกิดขึ้นก็ก่อกวนทำลายจิตใจของบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง จนไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ โดยเฉพาะผู้ที่ถูกระทำต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน

แม้ว่าการทำงานด้านการป้องกันเป็นวิธีที่ดีที่สุดของการลดความรุนแรงของปัญหา แต่ในสภาพความเป็นจริง การป้องกันบุคคลในครอบครัวให้พ้นจากภัยของความรุนแรงในด้านต่าง ๆ ไม่ใช่เรื่องที่ทำได้ง่ายนัก เพราะฉะนั้นเพื่อป้องกันมิให้เด็กต้องตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในด้านต่าง ๆ จึงมีการจัดทำโครงการ “การยุติความรุนแรงในครอบครัว” เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และร่วมกันหาวิธีหรือแนวทางในการป้องกันและแก้ไขความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในครอบครัวร่วมกับชุมชน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจถึงสาเหตุและรูปแบบของความรุนแรงและแนวทางในการแก้ไข เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติและยุติการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญห

๒. วัตถุประสงค์

๑. กระตุ้นให้เห็นความสำคัญและผลเสียของการใช้ความรุนแรงในครอบครัว
๒. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านความรุนแรงและการป้องกันความรุนแรง
๓. เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงานด้านการคุ้มครองเด็กและครอบครัวระหว่างท้องถิ่นและชุมชน

๓. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง และคณะทำงานศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน

๔. กลวิธีการดำเนินการ

๑. จัดบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นแบบล้อมวงคุยกันโดยมีประเด็นคำถามเป็นตัวเชื่อมร้อยการสนทนาให้ร้อยเรียงกันต่อเนื่องอย่างราบรื่น

๒. กำหนดกติกาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน คือ ทุกคนมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยแสดงออกถึงการเคารพเพื่อน ด้วยการฟังอย่างตั้งใจเมื่อเพื่อนพูด แสดงความคิดเห็น เพราะทุกความคิดเห็นล้วนมีความสำคัญ และมีคุณค่าต่อการใส่ใจรับฟัง และรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองให้ผู้อื่นได้รับฟัง

๓. ผู้ดำเนินการอบรม เปิดประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยคำถามปลายเปิด เช่น ความรุนแรงในครอบครัวคืออะไร ความรุนแรงในครอบครัวมีรูปแบบใดบ้าง มีสาเหตุมาจากอะไร มีแนวทางป้องกันและแก้ไขอย่างไร ความขัดแย้งเป็นความรุนแรงหรือไม่ มีส่วนเกี่ยวข้องกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อให้มีการอภิปรายในกลุ่มผู้เข้าอบรม เปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็นทุกความคิดเห็นโดยไม่ตัดสิน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ดำเนินการอบรมมองเห็นภาพรวมของความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และสามารถเติมเต็มข้อมูลส่วนที่ยังขาดไปได้โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และไม่ละเลยความคิดเห็นที่แตกต่างของคนส่วนน้อย เพื่อสะท้อนให้เห็นความสมานฉันท์ในวงสนทนาที่เป็นรูปธรรมและเป็นตัวอย่างของการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๕. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ วัน

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตระหนักถึงความสำคัญและผลกระทบในเรื่องความรุนแรงในครอบครัว
๒. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับความรุนแรงและการยุติความรุนแรงภายในครอบครัว
๓. สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับเพิ่มเติมไปปรับใช้ในครอบครัว เพื่อป้องกันความรุนแรงในครอบครัวได้
๔. สามารถสร้างเครือข่ายในการทำงานด้านการคุ้มครองเด็กให้กับศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน เพื่อเป็นการช่วยเหลือครอบครัวที่ประสบปัญหาหรือมีความเสี่ยงได้

๗. ข้อควรระวังในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องความรุนแรงในครอบครัว

ต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่คำนึงถึงการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในการบอกเล่าแลกเปลี่ยนข้อมูล และมีกติกา คือ การรักษาความลับของเพื่อนๆ ไม่นำไปพูดต่อนอกห้องประชุม เพราะอาจเกิดความเสียหายหรือผลกระทบกับผู้ถูกกล่าวถึงได้ สิ่งเหล่านี้เป็นการคำนึงถึงความละเอียดอ่อนในการทำงานเพื่อสร้างความตระหนัก และเป็นการสร้างบรรทัดฐานของการทำงานที่คำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่ทุกคนควรได้รับการปกป้องและให้เกียรติ อย่าลืมนำ “จงทำกับผู้อื่น เหมือนสิ่งที่เราต้องการได้รับ”

๖. กลวิธีการดำเนินงาน

๑. ประชุมคณะทำงานเพื่อจัดทำโครงการ
๒. เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติดำเนินการ
๓. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. ขออนุญาตผู้ปกครองเพื่อให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมตามวัน เวลาที่กำหนด
๕. กำหนดกิจกรรมตามโครงการโดยใช้เวลาหลังเลิกเรียน เวลา ๑๕.๓๐ น.-๑๗.๐๐ น. โดยใช้สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือศูนย์เรียนรู้ในชุมชนเป็นศูนย์กลาง โดยมีพี่เลี้ยงซึ่งประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น คณะทำงานศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน , เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อบต.) , ทีมสหวิชาชีพ ร่วมสร้างสรรค์กิจกรรมตามตารางที่กำหนดไว้ในแต่ละวัน ให้เด็กได้ใช้เวลาในวันจันทร์ - วันศุกร์ รวม ๕ วัน เพื่อทำกิจกรรมตามตารางที่กำหนดไว้ดังนี้คือ

วันจันทร์	ทำการบ้าน และบอกกล่าว เล่าความ (สื่อรักด้วยใจ)
วันอังคาร	ทำการบ้าน และเรียนรู้ศิลปะ งานประดิษฐ์ต่าง ๆ
วันพุธ	ทำการบ้าน และเรียนรู้ดนตรี กิจกรรมนันทนาการ
วันพฤหัสบดี	ทำการบ้าน และเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
วันศุกร์	ทำการบ้าน และเรียนรู้ทักษะกีฬาตามความถนัด

หมายเหตุ กำหนดตารางกิจกรรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

๖. ดำเนินกิจกรรม ตาม วัน เวลาที่กำหนด
๗. ประเมินผลโครงการ/ สรุปผลการดำเนินงานเสนอผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยประเมินผลจากแบบสอบถามและประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น หลังจากเข้าร่วมโครงการ

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เด็ก เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์
๒. เด็ก เยาวชน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้น
๓. เด็ก เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีโอกาสได้พัฒนาศักยภาพตามความถนัด เหมาะสม
๔. สร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้ ให้กับเด็ก เยาวชน

๘. ข้อควรระวังในการจัดทำโครงการ

การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ ควรมีการตรวจสอบข้อมูลให้เป็นปัจจุบันตรงต่อความเป็นจริง เพื่อให้สามารถติดตามประเมินผลการเปลี่ยนแปลงและเติมเต็มในส่วนที่เด็กต้องการได้ตรงตามความต้องการของเด็ก โดยควรนำเสนอในแนวทางที่สร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบศักยภาพตนเองที่มีอยู่โดยไม่นำมาเปรียบเทียบกัน แต่มุ่งเน้นให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในคุณค่าของตนเอง

ชื่อโครงการ : ครอบครัวสัมพันธ์

๑. หลักการและเหตุผล

ในหลายศตวรรษที่ผ่านมา สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นเป็นอย่างมาก อันเป็นผลพวงมาจากการพัฒนาประเทศตามแนวคิดการพัฒนาระแอสหลักหรือการพัฒนาที่เดินตามการชี้แนะของประเทศตะวันตก ทำให้ทุกองคาพยพของสังคมพลอยถูกขับเคลื่อน หรือบางส่วนอาจเข้าข่ายการถูกจุดดิ่งไปตามกระแสการพัฒนาด้วย สถาบันครอบครัวไทยก็เป็นส่วนหนึ่งที่ถูกเชื่อมโยงเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น การพัฒนาตามแนวคิดการพัฒนาระแอสหลักให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงร่ำรวย หรือความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เน้นการพัฒนาแบบแยกส่วน ทำให้เกิดกระบวนการดึงคนออกจากครอบครัว แยกพ่อแม่ ลูกหลาน ปู่ย่าตายาย ออกจากกัน

ผลของการพัฒนานั้นแม้จะทำให้ครอบครัวไทยมีภาวะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น มีความสุขสบายด้านวัตถุมากขึ้น แต่ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่เคยแนบแน่นและอบอุ่นก็เริ่มเลือนหายไป เปลี่ยนแปลงเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่แนบแน่นดังก่อน ความผูกพันกันในเชิงอารมณ์และความรู้สึกมีค่อนข้างน้อย คนในครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกันน้อยลง พ่อแม่มีหน้าที่แสวงหาทรัพย์สินเงินทอง และวัตถุเพื่อมาเลี้ยงดูปรนเปรอความสุขให้ลูก ส่วนลูกซึ่งต้องทำหน้าที่เรียนหนังสือ ก็ถูกวัฒนธรรมต่างชาติและอบายมุขชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย การเติบโตเป็นผู้ใหญ่เป็นไปตามยถากรรม เด็กๆ เรียนรู้ชีวิตด้วยตนเองจากสังคมนอกบ้านมากกว่าสังคมในบ้าน สภาพการณ์เช่นนี้หลายคนมองว่าสถาบันครอบครัวไทยกำลังตกต่ำอยู่ในสภาพใกล้ล่มสลาย ไม่มีความเป็นครอบครัวเหลืออยู่

ซึ่งครอบครัวเองก็ไม่สามารถยับยั้ง หรือผ่อนคลายปัญหาได้ ทุกคนได้แต่คอยเรียกร้องให้คนนอก ไม่ว่าจะเป็น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่รัฐ หรือแม้แต่รัฐบาลให้เข้ามาช่วยจัดการแก้ไขปัญหาคือครอบครัว

ไม่ว่าจะมองเรื่องนี้กันอย่างไร สังคมทำให้สถาบันครอบครัวเกิดปัญหา หรือสถาบันครอบครัวกลายเป็นปัญหาของสังคม แต่สิ่งที่คนในสังคมไทยเวลานี้เห็นพ้องร่วมกันก็คือสังคมต้องให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวให้มากขึ้น ต้องทำความเข้าใจครอบครัวที่อยู่ท่ามกลางกระแสพายุของการเปลี่ยนแปลงให้มากขึ้น ทุกวันนี้แม้เราเติบโตจากครอบครัว แต่เราก็แทบจะไม่รู้จักรอบครัวอย่างแท้จริง เพราะขาดข้อมูลที่ลึกซึ้ง น่าเชื่อถือเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในสถาบันครอบครัวให้สามารถอ้างอิงเผยแพร่ได้

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ครอบครัวมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาในครอบครัวของตนเอง
๒. เพื่อให้ครอบครัวได้ใช้เวลาร่วมกันอย่างมีคุณภาพ
๓. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาสถาบันครอบครัวในชุมชน

ให้มีความเข้มแข็ง

๓. กลุ่มเป้าหมาย

ครอบครัวในชุมชน ประมาณ ๒๐ - ๓๐ ครอบครัว

๔. พื้นที่ดำเนินการ

สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ นอกสถานที่ ตามความเหมาะสม

๕. ระยะเวลาดำเนินโครงการ ๑ - ๒ วัน

๖. วิธีการดำเนินงาน

แบ่งการจัดกิจกรรม เป็น ๓ ส่วน (อาจปรับเปลี่ยน หรือจัดลำดับกิจกรรมตามความเหมาะสม)

ส่วนที่ ๑ ผู้นำสันตนาการ

เป็นผู้นำทำกิจกรรมละลายพฤติกรรม เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมทั้งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรู้จักกันมากยิ่งขึ้น กิจกรรมละลายพฤติกรรมอาจเป็นกิจกรรมง่าย ๆ และสร้างความสนุกสนาน เช่น ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแนะนำตัวเองสั้น ๆ การเล่นเกมอึดยืนตรี การปรบมือสร้างความพร้อมเพรียง การเดินตามจังหวะเพลง เป็นต้น และเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในแต่ละส่วน สลับกับ ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ส่วนที่ ๒ ผู้นำกระบวนการเวทีครอบครัว โดยดำเนินกิจกรรมด้านครอบครัว ดังนี้

- กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องสถานการณ์ครอบครัว โดยให้ช่วยกันคิดว่าปัจจุบัน สถานการณ์ครอบครัวในชุมชน เป็นอย่างไร โดยให้บอกให้ด้านที่ดี พร้อมยกตัวอย่าง และที่กำลังเป็นปัญหา พร้อมหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน
- กิจกรรมการเสริมสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว โดยกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้คนในครอบครัว พ่อแม่ลูกหรือผู้ปกครองได้พูดคุยกันถึงการกระทำที่ดี / ไม่ดีที่เกิดในครอบครัว และให้ช่วยกันหาแนวทางแก้ไข
- กิจกรรมรู้จักบทบาทพ่อแม่ลูก ร่วมแก้ไขปัญหาคือครอบครัว โดยกิจกรรมนี้แบ่งผู้ร่วมกิจกรรมเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพ่อ-แม่ /ผู้ปกครอง และกลุ่มลูก

โดยแยกกลุ่มกันทำกิจกรรม

กลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครอง : ปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว และช่วยกันหาแนวทางแก้ไข พร้อมทั้ง ทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองที่ดีและเหมาะสมในครอบครัว

กลุ่มลูก : พูดคุยถึงบทบาทหน้าที่ของลูกในครอบครัว พร้อมทั้งสอดแทรกกิจกรรมสันตนาการ เพื่อกระตุ้นความสนใจเด็ก

- กิจกรรม walk rally เป็นกิจกรรมที่ทำให้ครอบครัวมีความสามัคคี ได้ร่วมกันคิดวางแผน และหาแนวทาง ในการแก้ไขปัญหา (อาจดำเนินการในภาคบ่าย)

ส่วนที่ ๓ สรุปประเด็นทั้งหมดพร้อมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรม

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ครอบครัวยุคใหม่มีความสัมพันธ์ที่ดี ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้สึกกัน
๒. ชุมชนมีความตื่นตัวในการทำงานด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว

๘. ข้อควรระวังในการจัดทำโครงการ

ไม่ควรจัดกับกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก เพราะจะทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้ ควรมีการติดตามผลความเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีปัญหา ว่ามีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม

หมายเหตุ

ประเด็นในการจัดกิจกรรมอาจสอดแทรกเนื้อหาให้มีความหลากหลาย เช่น สิ่งแวดล้อม(ครอบครัวปลูกป่า), การออกกำลังกาย(ครอบครัวปั่นจักรยาน), กีฬา (แข่งขันกีฬาครอบครัว) เป็นต้น

ชื่อโครงการ : ค่ายพัฒนาครอบครัวไทยห่างไกลยาเสพติด

๑. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ครอบครัวในปัจจุบันที่มีสภาพสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ตามกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลกระทบทำให้แบบแผนการดำเนินชีวิต ของครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่สำคัญ พบว่ามาจากปัจจัยครอบครัว เช่น ครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง การใช้ความรุนแรงในครอบครัว เด็กขาดความอบอุ่น การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม บุคคลในครอบครัวติดการพนัน หรืออยู่ในครอบครัวที่มีบุคคลในครอบครัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งแทบจะทุกครอบครัวที่มีผู้ติดยาเสพติด จะมีปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาสังคมเกิดขึ้นตามมา เป็นลูกโซ่อีกมากมาย

ดังนั้น การตระหนักและให้ความสำคัญว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว ในการเฝ้าระวังการเสพและการค้ายาเสพติดในชุมชน ตลอดจนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้แก่สมาชิกในครอบครัวที่มีแนวโน้มต่อปัญหาเสพติด โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่เสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จะช่วยให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างยั่งยืน และสร้างให้ครอบครัวเป็นสุข ชุมชนเข้มแข็ง ประเทศชาติมั่นคง

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของครอบครัว ความรัก การเอาใจใส่ที่ดีจะช่วยให้สมาชิกในครอบครัวไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
๒. เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวตระหนักรู้ถึงปัญหายาเสพติด
๓. เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวรู้ถึงทักษะการปฏิเสธ
๔. เพื่อให้ครอบครัวในชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ในการดูแลสมาชิกในครอบครัว และชุมชน

๓. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มครอบครัวทั่วไปในชุมชน และครอบครัวกลุ่มเสี่ยง

๔. กลวิธีการดำเนินการ

๑. ละลายพฤติกรรม สร้างความสัมพันธ์ครอบครัว
๒. บรรยายถึงความสำคัญของครอบครัว การใช้เวลาร่วมกันอย่างมีคุณภาพ การตระหนักรู้ถึงความแตกต่างกันของสมาชิกในครอบครัว และความสำคัญของการให้ความรัก ความเข้าใจกันระหว่างคนในครอบครัว

๓. ให้แต่ละครอบครัวได้ตระหนักรู้ในครอบครัวตนเอง โดยใช้เวลาประมาณ ๕ - ๑๐ นาที ให้สมาชิกในครอบครัวได้พูดคุยกันว่าแต่ละคนได้ให้ความสำคัญกับครอบครัวมากน้อยอย่างไร โดยมีกติกาว่าทุกคนในครอบครัวต้องตั้งใจฟัง ไม่ขัดแย้ง หรือต่อว่ากันและกัน

๔. บรรยายให้ความรู้ถึงสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน ทักษะในการปฏิเสธ และการสังเกตเมื่อคนในครอบครัวติดยาเสพติด

๕. แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมการแสดง (role play) เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในชุมชน ;

๖. ร่วมกันวิเคราะห์แนวทางในการช่วยกันแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีในชุมชน เพื่อสร้างเป็นรั้วป้องกันภัยยาเสพติดไม่ให้เข้าสู่ครอบครัว

๕. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ - ๒ วัน

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวและผลกระทบในเรื่องยาเสพติด
  ๒. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับยาเสพติด และทักษะในการปฏิเสธ
  ๓. สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับเพิ่มเติมไปปรับใช้ในครอบครัวเพื่อป้องกันไม่ให้สมาชิกในครอบครัวเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้
  ๔. สามารถสร้างเครือข่ายครอบครัวในการเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชน
-

ชื่อโครงการ : กิจกรรมเสริมสร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครอบครัว (Gender in Family)

๑. หลักการและเหตุผล

คนในสังคมทั่วไปยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอยู่ว่าการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ควรกระทำเฉพาะในงานสวัสดิการทางสังคมเท่านั้น และบางครั้งก็เข้าใจกันผิด ๆ ว่า การจัดหาทรัพยากรและสิทธิพิเศษต่าง ๆ ให้กับผู้หญิงจะนำมาซึ่งความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ในทางปฏิบัติแล้ว ความเข้าใจเช่นนี้ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ เพราะความไม่เสมอภาคระหว่างหญิงและชายฝังรากลึกอยู่ในทุกมิติของความสัมพันธ์ในสังคมทุกสังคม โดยเฉพาะในครอบครัว

ถ้าจะกล่าวถึงคำว่า “ครอบครัว” คงหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะกล่าวถึง “ความสัมพันธ์ระหว่างคน ในครอบครัว” ไปพร้อมๆ กัน ครอบครัวจึงอาจมีทั้งสุขและทุกข์ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของคน ในครอบครัวที่มีความสมดุลหรือไม่สมดุล รวมทั้งปัจจัยภายนอก เช่น สภาพทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง ฯลฯ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งบทบาทและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ไม่สมดุล มักเกิดจากการใช้อำนาจ การเอาใจเอาเปรียบ การข่มเหงรังแกระหว่างคนในครอบครัว ทั้งหญิงกับชาย และเด็กกับผู้ใหญ่

กิจกรรมเสริมสร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครอบครัว เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักว่าสังคมไทยนั้นมีแบบแผนการเลี้ยงดู หล้อหลอม กล่อมเกล่า หรือความคาดหวังที่กำหนดไว้ต่อหญิงและชายแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างนั้นเป็นปัจจัยสำคัญ ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเกิดความสมดุลหรือความไม่สมดุล อันก่อให้เกิดปัญหาสังคม ในภาพกว้างตามมา เช่น ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาการเลือกปฏิบัติและความไม่เสมอภาคทางสังคม ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่จุดเริ่มต้น จึงควรมีการเรียนรู้ เข้าใจ และยอมรับถึงต้นตอที่แท้จริงของปัญหา เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเกี่ยวกับบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายในครอบครัว โดยหล้อหลอมการเรียนรู้และความเข้าใจของสมาชิกในครอบครัวให้ช่วยกันขจัดบทบาทและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของทั้งหญิงและชาย ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ส่งเสริมความเข้าใจว่าความเสมอภาคระหว่างหญิงชายเป็นหน้าที่ของทุกคนในสังคม ซึ่งเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ชุมชน และสังคม ให้อยู่ร่วมกันอย่างสมดุล ให้เกียรติ เกื้อกูล ส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ไม่มีการเอาใจเอาเปรียบและทำร้ายกัน เพื่อประโยชน์สุขของทุกคนในสังคมนั่นเอง

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ตระหนักว่า ครอบครัวมีส่วนสำคัญในการหล้อหลอม เลี้ยงดู และคาดหวังต่อความเป็นหญิงและชายที่แตกต่างกัน และความแตกต่างนั้นส่งผลให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ไม่สมดุล และอาจนำมาซึ่งปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาความไม่เสมอภาคหรือปัญหาการเลือกปฏิบัติได้

๒. เพื่อให้สมาชิกในครอบครัว / ชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่เหมาะสมและสมดุล โดยเริ่มที่ครอบครัวของตนเอง ด้วยวิธีการง่ายๆ ในการปฏิบัติต่อกันและการแบ่งเบาภาระของสมาชิกในครอบครัว ทั้งพ่อ แม่ ลูกหญิง ลูกชาย และสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว

๓. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง ลูกหลาน และคณะทำงานศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน โดยใช้พื้นที่ศูนย์กลางในชุมชน

๒. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ - ๒ วัน

๓. รูปแบบดำเนินการ

๑. จัดบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นแบบล้อมวงคุยกัน ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งน่าจะมิมีจำนวนไม่มากนัก เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

๒. สื่อและวิธีการ ได้แก่ บัตรคำ (สุภาษิตคำพังเพย/คำคมที่คาดหวังและไม่คาดหวังต่อผู้หญิงและผู้ชาย) ฟลิปชาร์ต ตารางงาน วิดีทัศน์เรื่อง Impossible Dream การระดมสมอง อภิปรายกลุ่ม การเล่าเรื่อง และการสรุปรวมความคิด

๓. ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ควรมีการติดตามผลความเปลี่ยนแปลง ว่ามีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม

๔. วิธีดำเนินการ

๑. ผู้นำสันทนากการ เป็นผู้นำทำกิจกรรมละลายพฤติกรรม เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมทั้งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรู้จักกันมากยิ่งขึ้น กิจกรรมละลายพฤติกรรมอาจเป็นกิจกรรมง่ายๆ และสร้างความสนุกสนาน เช่น ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแนะนำตัวเองสั้นๆ การปรบมือสร้างความพร้อมเพรียง การเดินตามจังหวะเพลง เป็นต้น เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในแต่ละส่วน สลับกับผู้ให้ข้อมูลหลัก

๒. ผู้นำกระบวนการ โดยดำเนินกิจกรรม ดังนี้

๒.๑ กิจกรรมเรียนรู้การอบรมเลี้ยงดู/การขัดเกลาความเป็นหญิงเป็นชายในครอบครัว

- ผู้นำกระบวนการแจกบัตรคำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม แล้วให้แต่ละคนแสดงความคิดเห็นต่อบัตรคำที่ตนเองได้รับ ว่านึกถึงผู้หญิงหรือผู้ชาย และเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น จากนั้นให้คนอื่นๆ ในกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็นต่อบัตรคำเหล่านั้นด้วย

- นอกจากใช้บัตรคำแล้ว ผู้นำกระบวนการอาจใช้สื่ออื่นๆ เช่น ภาพจากโฆษณาละครโทรทัศน์ เป็นสื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมแสดงความคิดเห็น

- ผู้นำกระบวนการสรุปตอนท้ายของกิจกรรมนี้ว่า เป็นเรื่องของบทบาทที่สังคมคาดหวัง (Gender Relations) ที่สังคมมักยึดติดอยู่กับความคิดเคยชินที่ว่า พฤติกรรมหรือคุณลักษณะบางอย่าง (ตามบัตรคำ) เป็นของหญิงหรือของชาย ครอบครัวมีส่วนสำคัญในการตอกย้ำสิ่งเหล่านี้ โดยการอบรมเลี้ยงดูลูกหญิงลูกชายให้แตกต่างกัน แท้จริงแล้วสามารถเป็นสิ่งที่ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ต่างก็ทำได้เหมือนกัน ถ้าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดี ก็ควรสนับสนุนให้ทั้งสองฝ่ายกระทำ แต่ถ้าสิ่งใดเป็นสิ่งไม่ดี ก็ไม่ควรกระทำด้วยกันทั้งสองฝ่าย

๒.๒ กิจกรรมรู้จักบทบาทหน้าที่ภายในบ้านของพ่อ แม่ ลูก หรือสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว

- กิจกรรมนี้จะเปิดโอกาสให้คนในครอบครัว พ่อแม่ลูกหรือผู้ปกครองได้ร่วมพูดคุยถึงกิจวัตรประจำวันของแต่ละคนตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงเข้านอน โดยร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์เปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างหญิงกับชาย เด็กกับผู้ใหญ่ คนโสดกับคนไม่โสด คนไม่โสดก่อนมีชีวิตคู่กับภายหลังการมีชีวิตคู่ เพื่อเรียนรู้ร่วมกันว่า ผู้หญิง ผู้ชาย เด็ก ผู้ใหญ่ ทำงานต่างกันอย่างไร ชั่วโมงการทำงาน ความสัมพันธ์ในการทำงาน และเพื่อให้ตระหนักว่าเวลาที่หายไปจากชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีผลต่อการสร้างความสุขให้ตนเองและครอบครัว นอกจากนี้ยังเรียนรู้ที่จะเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว

- ผู้นำกระบวนการกล่าวสรุปในช่วงท้ายถึงการเรียนรู้ร่วมกันว่า การแบ่งเบาภาระงานภายในครอบครัว ระหว่างพ่อ แม่ ลูก และสมาชิกในครอบครัวที่สมดุลจะทำให้ครอบครัวเกิดความสุขได้ อาจสรุปตอกย้ำอีกครั้งด้วยภาพในวิดีโอเรื่อง Impossible Dream

๒.๓ กิจกรรมคำมั่นสัญญา เป็นกิจกรรมสุดท้ายให้สมาชิกในครอบครัวร่วมหาแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสมร่วมกัน อาจใช้วิธีการตั้งปณิธานความสัมพันธ์ คำมั่นสัญญา หรือการใช้บัตรคำรูปหัวใจ

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และตระหนักว่าการเลี้ยงดูและคาดหวังต่อความเป็นหญิงและชายที่แตกต่างกัน เป็นที่มาของปัญหาความไม่เสมอภาคระหว่างหญิงชาย และทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ไม่สมดุล

- ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความตระหนัก เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว และเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยเริ่มที่ครอบครัวของตนเอง ด้วยวิธีการง่ายๆ ในการปฏิบัติต่อกัน เช่น การอบรมสั่งสอน และเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็ก ไม่กระทำการกตัญญู รังแก ก้าวร้าว ทำร้าย เอาเปรียบ เลือปฏิบัติ ทั้งระหว่างหญิงต่อชาย ชายต่อหญิง เด็กกับผู้ใหญ่ และการแบ่งเบาภาระของสมาชิกในครอบครัว

ลดปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว

สร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย

ครอบครัวเข้มแข็ง

ชื่อโครงการ : การพัฒนาสตรีและเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว

๑. หลักการและเหตุผล

กลไกการทำงานที่มีความสำคัญและมีพลังในการขับเคลื่อนมากที่สุดของทุกองค์กร คือ กลไกที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด ในการทำงานด้านสังคม หน่วยงานภาครัฐในส่วนกลางถือเป็นผู้รับมอบนโยบายโดยตรงจากรัฐบาล เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานในภาพรวม แต่การจะนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ได้นั้น ย่อมต้องอาศัยกลไกในระดับพื้นที่ เนื่องจากมีความใกล้ชิด และเข้าใจในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ได้มากกว่า

สำหรับการทำงานด้านการพัฒนาสตรีและความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวนั้น มีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ในส่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจโดยตรงในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่เกิดจนตาย มีหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในทุกจังหวัดทำหน้าที่ดูแลในพื้นที่คือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ศูนย์พัฒนาสังคม บ้านพักเด็กและครอบครัว ซึ่งจะต่อยอดการทำงานลงสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ต่อไป แต่เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนมากและมีความหลากหลาย อาศัยเพียงกำลังของบุคลากรภาครัฐเพียงส่วนเดียว คงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึงและเกิดประสิทธิภาพในระยะเวลานาน จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ขึ้น เพื่อเป็นกลไกการทำงานในระดับตำบลเพื่อช่วยให้สามารถเข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายขึ้น โดยคณะทำงาน ศพค. จะทำหน้าที่ในการจัดโครงการ/กิจกรรม ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในตำบลของตนเอง โดยสอดคล้ององค์ความรู้ สาระความบันเทิง ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสตรีและเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ทั้งนี้รูปแบบของการจัดกิจกรรม อาจเป็นกิจกรรมที่เน้นหนักไปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ค่าครอบครัวด้านยาเสพติด ความเสมอภาคหญิงชายในครอบครัว ค่าครอบครัวสัมพันธ์ การยุติความรุนแรงในครอบครัว เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม คณะทำงาน ศพค. สามารถเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการนำเสนอและเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสตรีและเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวได้ โดยการจัดกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย ที่มีเนื้อหาสาระที่สำคัญโดยสรุป ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบเป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันได้

๒. วัตถุประสงค์

เผยแพร่ข้อมูล ความรู้ที่น่าสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาสตรีและเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว

๓. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มครอบครัวในชุมชน

๔. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ วัน

๕. รูปแบบดำเนินการ

๑. จัดบรรยายภาคในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นแบบล้อมวงคุยกัน ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งน่าจะมีจำนวนไม่มากนัก เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

๒. การบรรยายให้ความรู้ โดยอาจใช้สื่อต่างๆ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ เช่น พาวเวอร์พอยต์ วีดิทัศน์ แผ่นโปสเตอร์ เป็นต้น

๓. การแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น หลังจากที่มีการให้ข้อมูลความรู้ในเรื่องการพัฒนาสตรี และเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ผู้นำกระบวนการควรมีการแบ่งกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น โดยให้ผู้เข้าร่วมช่วยกันวิเคราะห์แลกเปลี่ยนกันว่า ในพื้นที่ชุมชนของเรามีปัญหา หรือความกังวลต่อเรื่องใดที่คิดว่าอาจจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวของคนในชุมชน เพื่อจะได้เป็นข้อมูลที่จะต่อยอดการจัดกิจกรรมในครั้งต่อ ๆ ไป ของ ศพค.

๖. วิธีดำเนินการ

๑. ผู้นำสันนาการ เป็นผู้นำทำกิจกรรมละลายพฤติกรรม เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมทั้งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรู้จักกันมากยิ่งขึ้น กิจกรรมละลายพฤติกรรมอาจเป็นกิจกรรมง่ายๆ และสร้างความสนุกสนาน เช่น ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแนะนำตัวเองสั้น ๆ การปรบมือสร้างความพร้อมเพรียง การเดินตามจังหวะเพลง เป็นต้น เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในแต่ละส่วน สลับกับผู้ให้ข้อมูลหลัก

๒. ผู้นำกระบวนการ โดยดำเนินกิจกรรม ดังนี้

๒.๑ การบรรยายให้ความรู้

- ผู้นำกระบวนการบรรยายให้ความรู้ในเรื่องการพัฒนาสตรีและเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว (ใช้ใบความรู้ ๑ - ๗ ประกอบการบรรยาย)

- ผู้นำกระบวนการอาจใช้สื่อต่างๆ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ เช่น Powerpoint วีดิทัศน์ แผ่นโปสเตอร์ เป็นต้น

๒.๒ การแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น ผู้นำกระบวนการแบ่งกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น อาจแยกเป็นกลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครอง กับกลุ่มเด็กและเยาวชน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์แลกเปลี่ยนกันว่า ในพื้นที่ชุมชนของเรามีปัญหา หรือความกังวลต่อเรื่องใดที่คิดว่าอาจจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวของคนในชุมชน และนำเสนอ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลที่จะต่อยอดการจัดกิจกรรมในครั้งต่อๆ ไป ของ ศพค.

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ประชาชนในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มครอบครัวมีข้อมูล ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- ประชาชนกลุ่มเป้าหมายทราบช่องทางในการเข้าถึงหน่วยงาน หรือบุคลากรในชุมชนที่จะช่วยเฝ้าระวัง แก้ไขปัญหาครอบครัวได้